

Fagplan

Informasjonsgiver

V.1 2024

Innhold

: DEL 1 INNLEDNING

Bakgrunn og formål med fagplanen	3
Opplæringsmaterieill	4
Oversikt over kunnskapsprøver og innhold	4
Kartleggingstest	5
Kunnskapsnivåer	5

: DEL 2 EMNEOMRÅDER FOR INFORMASJONGIVERE

Emneområde 1 - Finansielle markeder	6
Fagemne 1.1 Aksje- og obligasjonsmarkedet	6
Fagemne 1.2 Markedsstrukturer og markedsplasser	7
Fagemne 1.3 Makroøkonomi	7
Emneområde 2 – Produktrelaterte temaer	8
Beskrivelse	8
Fagemne 2.1 Produktegenskaper, skatteregler og risiko	8
Fagemne 2.2 Prinsipper for prising av produkter	9
Fagemne 2.3 Kostnader og gebyrer	9
Fagemne 2.4 Historisk avkastning og avkastningsprognoser	10
Fagemne 2.5 Produktinformasjon	10
Emneområde 3 – Lover, regler og retningslinjer	10
Beskrivelse	10
Fagemne 3.1 Forskjell på informasjonsgivning og rådgivning	11
Fagemne 3.2 Investeringstjenester og tilknyttede tjenester	11
Fagemne 3.3 Markedsmisbruk	11

: DEL 1

INNLEDNING

Bakgrunn og formål med fagplanen

Med EU-direktivet MiFID II som ble gjennomført 1. januar 2019 i Norge, ble det innført kompetansekrav for personer som gir informasjon om finansielle instrumenter, altså ikke bare ved investeringsrådgivning. Kravene gjelder ansatte i verdipapirforetak (banker som yter investeringstjenester) og tilknyttede agenter. Lov om verdipapirhandel § 10-14. *Kompetansekrav for ansatte:*

(1) Verdipapirforetak skal sikre at personer som yter investeringsrådgivning eller gir informasjon om finansielle instrumenter, investeringstjenester eller tilknyttede tjenester, har den kunnskap og kompetanse som kreves for å sikre at foretakets virksomhet oppfyller kravet til god forretningsskikk og øvrige krav som følger av §§ 10-10 til 10-17.

Det betyr at ansatte som på en eller annen måte gir informasjon om for eksempel fondssparing vil være omfattet. For ikke å omfattes av reglene, må de ansatte dermed unngå å informere kunden om produkter og tjenester på området. De skal informere, men ikke gi råd om plasseringer.

I direktivet er Det europeiske finanstilsynet (ESMA) gitt delegert myndighet til å utforme de konkrete kompetansekravene, og det ble gjort allerede i januar 2017 ([ESMA Guidelines for assessment of knowledge and competence](#)). ESMA's retningslinjer (ESMA Guidelines) har i punkt 13 en veiledning om nivået på kompetansen.

Nivået på kunnskap og kompetanse som forventes for de som gir investeringsrådgivning, bør være av høyere standard enn de som bare gir informasjon om investeringsprodukter og tjenester.

ESMA retningslinjer punkt 17 konkretiseres kravene innenfor ulike områder, og det er disse kravene som ligger til grunn for beskrivelsene i fagplanen. Fagplanen er utformet for å dekke et generelt og antatt gjeldende nivå for de fleste informasjonsgivere.

Fagplanen dekker typiske hovedprodukter som finansbransjen distribuerer. Fagplanen dekker også noen finansielle produkter som ikke er å betrakte som finansielle instrumenter og som dermed heller ikke faller inn under verdipapirhandelloven, eksempelvis banksparing.

ESMA definerer hva som menes med hensiktsmessig kunnskap og erfaring. Gjennom kunnskapsprøven for informasjonsgivere dokumenteres hensiktsmessig kunnskap. Videre definerer ESMA hensiktsmessig erfaring ved at medarbeidere i kraft av tidligere praksis er i stand til å yte relevante tjenester. Praksisperioden skal ha vært på fulltid og i minimum 6 måneder. Det understrekes at kunnskapskravene til informasjonsgivere skal ligge på et lavere nivå enn for finansielle rådgivere. Det antas at sviktende rådgivning kan få større og mer alvorlige konsekvenser enn svikt i informasjonsgivingen.

For å bli godkjent informasjonsgiver hos FinAut er det ikke krav til dokumentasjon av relevant erfaring. Bedriftene må selv vurdere hva som er hensiktsmessig erfaring og dokumentasjon av denne og som oppfyller kravene ESMA stiller.

God Skikk gjelder for FinAut's medlemsbedrifter ved rådgivning, informasjon, veiledning og salg i forbrukermarkedet. Finansnæringens ambisjon er at God skikk-reglene skal sikre høy kvalitet, tillit og

trygghet i all kundebehandling. Både medarbeidere og kunder skal være klar over at rådgivning og annen kundebehandling er basert på God skikk.

Fagplanen omfatter ikke informasjon om komplekse produkter (ref. ESMA retningslinjer punkt 17a.) Bedriftene må eventuelt selv sørge for å dekke behov for særskilt kunnskap om slike produkter.

Opplæringsmaterieill

Nødvendig lærestoff (pensum) er bedriftenes ansvar – eventuelt i samarbeid med de utdanningsleverandører som bedriftene velger.

Oversikt over kunnskapsprøver og innhold

Fagplanen beskriver minimumskrav til generell fagkunnskap som det forventes at kompetente informasjonsgivere skal ha. Bedriftene kan velge om det skal åpnes for at kandidater skal kunne ta prøver med registrering i portalen hos FinAut. Testgjennomføring følger samme regelverk og prosedyrer som for autorisasjonsprøvene. Etter godkjenning er det krav om årlige oppdateringer. Oppgavene i prøven har tre svaralternativer, hvor kun ett svar er riktig.

I tillegg til kunnskapsprøven for informasjonsgivere må kandidatene gjennomføre obligatorisk opplæring i etikk og God skikk, egen prøve om grunnleggende regelverk og bærekraft og egen [etikkprøve](#).

1. Obligatoriske e-læringskurs i etikk og God skikk *(fritak hvis det er bestått tidligere)*

- Felles opplæring, uansett ordning
- Begge kursen må gjennomføres med godkjent

2. Kunnskapsprøve i grunnleggende regelverk og bærekraft *(fritak hvis det er bestått tidligere)*

- Felles prøve, uansett ordning
- Egen fagplan med krav spesifisert
- Egen kunnskapsprøve med 25 oppgaver
- Tidsbegrensning 35 minutter
- Beståttgrense 70 %, og minst 50 % på hvert emneområde

3. Kunnskapsprøve for informasjonsgivere

- Egen prøve med 45 oppgaver
- Tidsbegrensning 75 minutter

- Beståttgrense 70 %, og minst 50 % på hvert emne

Emner for informasjonsgivning	Antall oppgaver
1. Finansielle markeder	15 oppgaver
2. Produktrelaterte problemstillinger	20 oppgaver
3. Lover, regler og retningslinjer	10 Oppgaver

Kartleggingstest

Alle kandidater vil få tilgang til en kartleggingstest. Kartleggingstesten har like mange oppgaver og samme tidsramme som kunnskapsprøven. Hensikten med kartleggingstesten er å gi kandidaten en indikasjon om opplæringsbehov, samt et bilde av innhold, vanskelighetsgrad og tidsbruk i selve kunnskapsprøven. For mange kandidater er det også nyttig å trene på flervalgsoppgaver som testform, og å bli kjent med brukergrensesnittet som benyttes på kunnskapsprøven. Mer informasjon og tips for gjennomføring av kunnskapsprøver finner du på Læringstorget under [Min første autorisasjon/informasjon om autorisasjonsprøvene](#) (krever innlogging).

Kunnskapsnivåer

Kunnskapskravene i fagplanen angir hvilket kunnskapsnivå som kreves:

- Nivåene angir kunnskapskravenes kompleksitet.
- Nivåene bygger på hverandre. Har man kunnskap på nivå 2 så har man også kunnskap på nivå 1.
- Delemner som skal testes på nivå 2 kan også ha oppgaver som er på nivå 1.
- Kunnskapsnivåer er spesifisert under hvert delemne i fagplanen.

Kunnskapsnivåer	Beskrivelse – noen stikkord
Nivå 1: Fakta	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gjengi informasjon, fakta, begreper, definisjoner og prinsipper • Vite at noe er som det er • Kjenne til fakta og metoder
Nivå 2: Forståelse	<p>Kunnskapsnivået «forståelse» angir et <u>faglig</u> kunnskapsnivå utover faktakunnskap. Har man fagkunnskap på dette nivået innehar man faktakunnskaper og noe mer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forstå sammenhenger i en problemstilling, for eksempel forholdet mellom ulike størrelser og begreper • Forstå meningen eller hensikten med noe • Tolke informasjon, for eksempel bruke en gitt tabell for å finne hvilken aldersgruppe som sparer mest.

Nivå 3: Anvendelse

Kunnskapsnivået «**anvendelse**» angir et faglig kunnskapsnivå (ikke praktisk anvendelse) utover forståelse. Har man fagkunnskap på dette nivået innehar man forståelse og noe mer:

- Finne ut hvilken metode eller hvilket prinsipp som kan brukes for å løse oppgaven
- Gjenkjenne en situasjon eller et problem og bruke hensiktsmessig kunnskap eller en metode
- Forutsi/anslå, eller resonnerer seg fram til sannsynlige hendelser ut fra gitte betingelser
- Bruke relevant kunnskap som grunnlag for god og riktig rådgivning og kundebehandling
- Utføre en utregning basert på oppgitte verdier i en problemstilling

: DEL 2

EMNEOMRÅDER FOR

INFORMASJONGIVERE

Emneområde 1 - Finansielle markeder

Beskrivelse

Dette emneområdet setter søkelys på de overordnede problemstillinger som påvirker hvordan ulike produkter er bygget opp, og hva som påvirker verdiutviklingen på ulike produkter.

Aksje- og renteprodukter er de vanligste byggeklossene innen plasseringsløsninger, og det er derfor viktig at informasjonsgivere kjenner til hvordan aksje- og rentemarkedet i grove trekk fungerer.

Informasjonsgivere skal ha en overordnet forståelse av hvordan ulike nasjonale og internasjonale hendelser kan påvirke verdiene på de ulike produktene.

Fagemne 1.1 Aksje- og obligasjonsmarkedet

Kandidaten skal forstå hvordan finansielle markeder fungerer og hvordan de påvirker verdien og prisingen på investeringsprodukter som de gir informasjon om til kunder (**Referanse: ESMA retningslinjer punkt D**).

Delemner og kunnskapskrav

Kunnskapsnivå

1.1.1 <ul style="list-style-type: none"> Kandidaten skal vite hva en aksjeinvestering er, og kjenne til karakteristiske egenskaper ved aksjer. Kandidatene skal ha en grunnleggende forståelse for at bedriftens underliggende verdier og resultater, samt investorenes krav til avkastning, påvirker prisen på aksjer. 	Fakta Forståelse
1.1.2 Kandidaten skal kjenne til karakteristiske egenskaper ved rentebærende instrumenter. Kandidatene skal forstå sentrale forhold som påvirker verdien av rentebærende instrumenter.	Fakta Forståelse
1.1.3 Kandidaten skal kjenne til og forstå forskjellen på gjeld (rentebærende instrumenter) og egenkapital (aksjer).	Fakta Forståelse
1.1.4 Kandidaten skal ha en grunnleggende forståelse av hvorfor tidshorisont, risiko og likviditet er viktige elementer for kunder som skal plassere midler.	Fakta Forståelse

Fagemne 1.2 Markedsstrukturer og markedsplasser

Kjenne til konkrete markedsstrukturer i form av hvilke typer aktører som finnes i markedet og kjenne til hovedtyper av investeringsprodukter. Videre ha kjennskap til ulike markedsplasser for hvor de ulike produktene handles. **(Referanse ESMA retningslinjer punkt I).**

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
1.2.1 Kandidaten skal kjenne til hvilke typer aktører som finnes i markedet og kjenne til hovedtyper av produkter i markedet.	Fakta
1.2.2 Kandidaten skal ha kunnskap om hvor de ulike produktene handles.	Fakta

Fagemne 1.3 Makroøkonomi

Kandidatene skal kjenne til virkningen økonomiske hovedstørrelser, nasjonale/regionale/globale hendelser har på markeder og på verdien av investeringsprodukter som de gir informasjon om **(Referanse ESMA retningslinjer punkt E).**

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
1.3.1 Kandidaten skal kjenne til forskjellen på penge- og finanspolitikk og kjenne til de vanligste økonomiske størrelsene som kan påvirke verdien av ulike investeringsprodukter.	Fakta
1.3.2 Kandidaten skal vite at nasjonale, regionale og globale hendelser kan påvirke verdien av ulike plasseringer på kort og lang sikt.	Fakta

Emneområde 2 – Produktrelaterte temaer

Beskrivelse

Informasjon som gis til kundene dreier seg ofte om produktinformasjon. For å forstå hva kunden ønsker opplysninger om – og på hvilket nivå – må informasjonsgivere ha kjennskap til produktegenskaper, risikoelementer ved produktet, samt grunnleggende kunnskaper om beskatningen av ulike produktgrupper. Det er viktig at informasjonsgivere har tilstrekkelig kunnskap om ulike kostnadskomponenter for produktene.

Det er ofte oppgitt forventet avkastning og risiko på produktene og informasjonsgivere må kjenne til at det ikke er noen klar sammenheng mellom historisk avkastning og fremtidigavkastning.

Kundene har behov for produktinformasjon. Informasjonsgivere skal vite hvilken informasjon som er tilgjengelig, samt hvilken detaljgrad det er på de ulike elementene kunden har tilgang til.

Informasjonsgivere må også på en god måte kunne veilede kundene til kilder med mer informasjon om slike forhold.

Fagemne 2.1 Produktegenskaper, skatteregler og risiko

Kjenne til de viktigste egenskapene og risikoelementene for investeringsproduktene som er tilgjengelige gjennom selskapet, inkludert ev. skattekonsekvenser og kostnader som påløper for kunden i forbindelse med transaksjonene. Spesiell forsiktighet skal gjelde når det gis informasjon om komplekse produkter.

(Referanse ESMA retningslinjer punkt A). Videre bør informasjonsgivere kjenne til sentrale risikoelementer og at markedet for kryptovaluta uregulert.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
2.1.1 Kandidatene skal kjenne til produktegenskaper og risiko ved innskudd, samt skatteregler og eventuelle kostnader som kan påløpe.	Fakta

<p>2.1.2 Kandidatene skal kjenne til produktetegenskaper og risiko ved finansielle instrumenter (aksjer, verdipapirfond og rentebærende instrumenter, samt skatteregler og eventuelle kostnader som kan påløpe.</p>	Fakta
<p>2.1.3. Kandidaten skal kjenne til sentrale risikoelementer ved kjøp av kryptovaluta. Kandidaten skal vite at markedet er uregulert, desentralt og at det ikke finnes noe lovfestet forbrukervern.</p>	Fakta

Fagemne 2.2 Prinsipper for prising av produkter

Ha grunnleggende kjennskap til prising av slike investeringsprodukter som det er gitt informasjon om (**Referanse ESMA retningslinjer punkt J**).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.2.1 Kandidaten skal ha kjennskap til hvordan aksjer og rentebærende instrumenter prises.</p>	Fakta
<p>2.2.2 Kandidaten skal ha kunnskap om grunnlaget for fastsettelse av markedsverdi (fondets NAV) av verdipapirfondsandeler og forvaltningshonorarer for verdipapirfond og spesielt kjenne til forskjellen mellom aktivt forvaltede fond og indeksfond mht. størrelsen på forvaltningshonorar.</p>	Fakta

Fagemne 2.3 Kostnader og gebyrer

Ha kunnskaper om de totale kostnadene og gebyrene som påløper for kunden i forbindelse med transaksjoner i investeringsprodukter, investeringstjenester. (**Referanse ESMA retningslinjer punkt B**).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.3.1 Kandidaten skal vite hvilke kostnader og gebyrer som påløper ved plasseringer i finansielle instrumenter (aksjer, verdipapirfond og rentebærende instrumenter med ulik løpetid)</p>	Fakta

Fagemne 2.4 Historisk avkastning og avkastningsprognoser

Kjenne til forskjellen på historisk oppnådde resultater og scenarier for framtidige resultater (**Referanse ESMA retningslinjer punkt F**).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
2.4.1 Kandidaten skal kjenne til at det ikke er noen klar sammenheng mellom historisk oppnådde resultater og scenarier for framtidige resultater.	Fakta

Fagemne 2.5 Produktinformasjon

Vurdere data som er relevante for investeringsprodukter de gir informasjon om til kunder, som nøkkelinformasjon for investor, prospekter, regnskap eller finansielle data (**Referanse ESMA retningslinjer punkt H**).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
2.5.1 Kandidaten skal kjenne til de mest relevante data som gis for investeringsprodukter <ul style="list-style-type: none">• Nøkkelinformasjon• Prospekter• Produktark	Fakta

Emneområde 3 – Lover, regler og retningslinjer

Beskrivelse

Det er spesielt viktig at de som gir informasjon, forstår og kan håndtere skillet mellom informasjonsgivning og rådgivning. Som en del av økt investorbeskyttelse er verdipapirforetak pålagt å innhente opplysninger om kundene. Kundene klassifiseres etter kategorier slik at verdipapirforetakene lettere kan tilpasse sin rådgivning. Særlig viktig er å identifisere de kunder som er ikke-profesjonelle. Verdipapirforetakene er også pålagt omfattende informasjonsplikt overfor kundene.

Antall oppgaver på kunnskapsprøven: 10
Emneområdet gjelder for Informasjonsgivere

Fagemne 3.1 Forskjell på informasjonsgivning og rådgivning

Det er viktig at informasjonsgivere forstår og kan håndtere grensen mellom å gi informasjon og rådgivning.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
3.1.1 Kandidaten skal vite at informasjonsgivere ikke skal gi råd og de skal forstå forskjellen på det å gi informasjon og rådgivning. Videre skal kandidaten kunne avklare typiske situasjoner som skiller informasjon og rådgivning og forstå når de skal henvide videre til en rådgiver.	Fakta Forståelse Anvendelse

Fagemne 3.2 Investeringstjenester og tilknyttede tjenester

Forstå egenskaper og omfang av investeringstjenester eller tilknyttede tjenester (**referanse ESMA retningslinjer punkt C**).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
3.2.1 <ul style="list-style-type: none">Kandidaten skal kjenne til egenskaper ved de mest sentrale investeringstjenestene etter verdipapirhandelloven § 2-1: Mottak og formidling av ordre, utførelse av ordre, investeringsrådgivning.Kandidaten skal kjenne til forskjellen mellom profesjonelle og ikke-profesjonelle kunder. Videre skal kandidaten ha kjennskap til hva en egnethets- og en hensiktsmessighets-test er, hva dette innebærer og når disse skal gjennomføres.	Fakta

Fagemne 3.3 Markedsmisbruk

Forstå temaer knyttet til markedsmisbruk (**Referanse ESMA retningslinjer punkt g**).

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
3.3.1 Kandidatene skal vite at det finnes regler som skal forhindre innsiddehandel og markedsmisbruk.	Fakta

Finansnæringens Autorisasjonsordninger

Post PB 2572 Solli, 0202 Oslo **Besøk** Hansteens gt. 2, Oslo
Telefon +47 23 28 42 00 **Web** www.finaut.no **E-post** post@finaut.no